

Feiten en cijfers gehandicaptenzorg 2007-2012

Feiten en cijfers gehandicaptenzorg 2007-2012

Gehandicaptenzorg is mensenwerk. Dat staat voorop. Toch gaat het achter de schermen ook om cijfers. Instellingen in de gehandicaptenzorg verantwoorden bijvoorbeeld jaarlijks aan de overheid hoe zij geld uit de AWBZ hebben besteed en aan wie ze dat hebben besteed.

Op basis van de cijfers weten we dat er in Nederland in 2012 ongeveer 195.000 mensen een beroep doen op gehandicaptenzorg. Hiervan ontvangen 120.000 cliënten de zorg thuis. De overige 75.000 cliënten wonen in een instelling en ontvangen de zorg daar. Het gaat daarbij om mensen met een verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke beperking. Hoe hun zorg en begeleiding eruit ziet, verschilt per persoon.

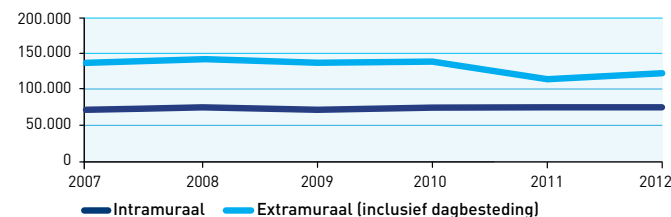
Vergelijken we het aantal cliënten met cijfers uit eerdere jaren, dan zien we in 2012 voor het eerst sinds 2009 een lichte toename. Die groei komt vooral voor rekening van het aantal cliënten dat de zorg thuis ontvangt, de zogenoemde extramurale cliënten. Het aantal cliënten in een instelling (intramurale cliënten) groeit licht.

Werknemers hebben een belangrijk aandeel in de uitvoering van de gehandicaptenzorg. We weten bestaande medewerkers te behouden en er stromen voldoende nieuwe medewerkers in. Investerings in medewerkers en opleidingen werpen daarmee hun vruchten af. Achter het mensenwerk in de gehandicaptenzorg gaat ook de financiële realiteit van iedere organisatie schuil. De omzet van de gehandicaptenzorg-instellingen is sinds 2007 jaarlijks gemiddeld met iets meer dan 7 procent is gestegen. Dit heeft voornamelijk te maken met reguliere prijsverhogingen, extra investeringen door overheidsbeleid, een toename van het aantal cliënten en meer mensen met een indicatie voor zwaardere zorg.

Kijk voor meer gegevens over de gehandicaptenzorg op www.vgn.nl/overdevgn/kernegegevens.

Aantal cliënten in de gehandicaptenzorg

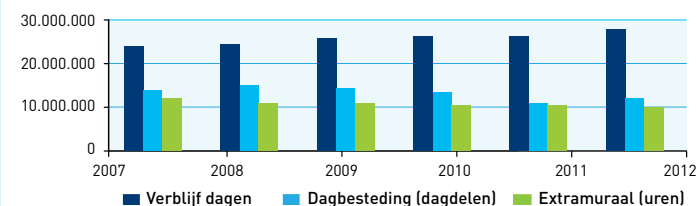
In de gehandicaptenzorg onderscheiden we cliënten die in een instelling wonen (intramuraal), cliënten die zorg krijgen in hun eigen woning (extramuraal) en cliënten die deelnemen aan dagbesteding.

Het aantal cliënten met een beperking dat in een instelling woont, is de laatste vijf jaar licht gestegen met een kleine 3 procent per jaar. De groep cliënten die thuis zorg ontvangt, groeit weer licht na een aantal jaren van daling. Dit heeft te maken met maatregelen van het kabinet, waardoor cliënten met een lichte hulpvraag minder snel in aanmerking komen voor zorg met verblijf uit de AWBZ.

Geleverde zorg in uren en dagen

Zorginstellingen verantwoorden aan het zorgkantoor hoeveel dagen, dagdelen en uren zorg en ondersteuning ze hebben verleend. Van cliënten die in een instelling wonen, wordt dit in dagen bijgehouden. Bij cliënten met dagbesteding tellen instellingen dit in dagdelen en zorg bij de cliënt thuis wordt in uren gerekend.

Het aantal dagen dat professionals zorg leverden aan cliënten in een instelling stijgt in lijn met het aantal intramurale cliënten. Bij extramurale zorg blijft het aantal uren min of meer gelijk. Het aantal dagdelen dagbesteding groeit daarentegen in 2012 weer licht. Waarschijnlijk hangt dit samen met de toename van het aantal extramurale cliënten.

De bekostiging van de gehandicaptenzorg

Instellingen in de gehandicaptenzorg ontvangen voor het merendeel van de zorg die zij leveren geld uit de AWBZ. De zorg per cliënt verschilt, daarom hebben we te maken met verschillende tarieven en zorgprestaties. Voor cliënten die in een instelling wonen, geldt dat zij een zogenaamd zorgzwaartepakket (ZZP) krijgen toegewezen. Een integraal pakket waar een bepaald bedrag bij hoort waarvoor de zorgaanbieder zorg en ondersteuning kan regelen. In onderstaande tabel staat hoeveel geld er in de totale zorgzwaartepakketten omgaat.

	2009	2010	2011	2012
ZZP VG	€ 3.385.800	€ 3.459.500	€ 3.594.600	€ 4.041.500
ZZP LVG	€ 246.600	€ 244.100	€ 278.200	€ 327.600
ZZP SGLVG	€ 26.200	€ 26.900	€ 26.400	€ 30.200
ZZP LG	€ 253.600	€ 508.600	€ 541.500	€ 599.800
ZZP ZG-auditief	€ 66.600	€ 72.700	€ 72.000	€ 81.900
ZZP ZG-visueel	€ 79.400	€ 89.000	€ 86.700	€ 97.300
Totaal	€ 4.058.200	€ 4.400.800	€ 4.599.400	€ 5.178.300

* cijfers zijn x 1.000

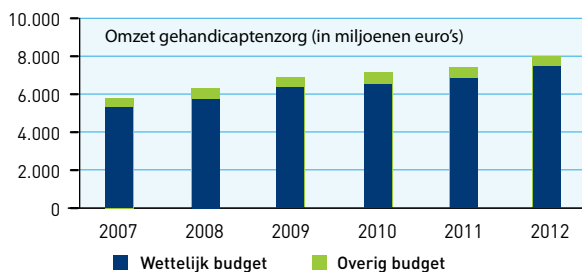
Waar intramurale zorg wordt bekostigd in zorgzwaartepakketten, wordt extramurale zorg bekostigd in afzonderlijke zorgproducten, de zogeheten extramurale prestaties. Voorbeelden hiervan zijn begeleiding, behandeling, verpleging, etc. De omzet van extramurale prestaties wordt sinds enkele jaren niet meer onderscheiden naar zorgsector. Daarom geeft onderstaande tabel de totale omzet weer van extramurale prestaties in gehandicaptenzorg, ouderenzorg, thuiszorg en geestelijke gezondheidszorg.

	2010	2011	2012
Dagbesteding	€ 1.100.900	€ 1.147.000	€ 1.375.800
Persoonlijke verzorging	€ 1.813.000	€ 2.046.200	€ 2.259.800
Verpleging	€ 476.900	€ 489.200	€ 504.400
Begeleiding	€ 924.500	€ 988.700	€ 1.013.000
Behandeling	€ 221.500	€ 235.900	€ 262.200
Totaal	€ 4.536.800	€ 4.907.000	€ 5.415.200

* cijfers zijn x 1.000

Omzet van de gehandicaptenzorg

De omzet van de gehandicaptenzorg wordt behaald uit het wettelijke budget: geld dat de overheid aan instellingen betaalt voor de zorg en ondersteuning van cliënten. Daarnaast zijn er ook overige inkomsten die de hoogte van de omzet mede bepalen. Bijvoorbeeld betalingen uit een persoonsgebonden budget en opbrengsten uit een kunstatelier of eetgelegenheid van een instelling.

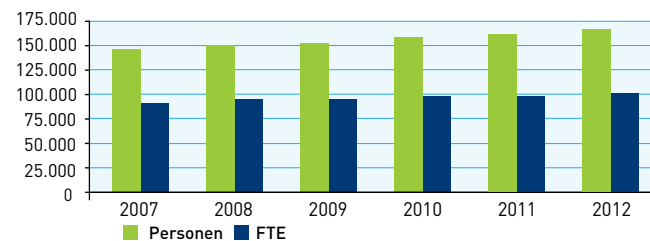

Het wettelijk budget voor de gehandicaptenzorg is gestegen van 5,3 miljard euro in 2007 naar 7,5 miljard euro in 2012; een gemiddelde jaarlijkse stijging van ruim 7,5 procent. De overige omzet schommelt rond de 7 procent ten opzichte van het wettelijk budget.

Medewerkers in de gehandicaptenzorg

Het aantal medewerkers in de gehandicaptenzorg groeide de afgelopen 5 jaar gestaag met gemiddeld 3%. Opvallend is de relatief forse toename van 4,75% in 2012. Deze stijging wordt voor een groot deel verklaard uit de eenmalige inzet van de zogenaamde Agema-middelen. De duur van een gemiddelde werkweek is afgenomen van 22,3 uur in 2007 naar 22,0 uur in 2012. Een fulltime werkweek in de gehandicaptenzorg bestaat uit 36 uur.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Personen	146.373	151.970	154.817	158.945	160.411	168.094
FTE	90.799	95.166	96.065	98.487	99.366	103.056

Opleidingen in de gehandicaptenzorg

In de gehandicaptenzorg staat de kwaliteit van zorg en ondersteuning hoog in het vaandel. Voldoende en goed opgeleide medewerkers zijn daarbij van belang. Om de kwaliteit voor de toekomst te kunnen waarborgen, investeert de VGN fors in het opleiden van mbo- en hbo-studenten.

Aantal studenten mbo-opleidingen

	2008	2008	2010	2011	2012
Maatschappelijke zorg	6.582	10.998	14.817	18.426	19.738
Sociaal pedagogisch werk/Sociaal cultureel werk (SPW/SCW)	46.056	43.117	41.233	37.288	32.013
Verzorgende	20.128	19.822	19.444	20.012	23.199
Helpende Zorg & Welzijn	18.652	19.347	19.582	18.784	19.663
Mbo-verpleegkundige	16.947	17.252	17.693	17.791	18.853

Vanaf 2008 is er geen instroom meer in de opleiding SPW. Daarvoor in de plaats zijn de opleidingen Pedagogisch werk en Maatschappelijke zorg.

Bijna tweederde van de leerlingen die de opleiding Maatschappelijke Zorg volgen, heeft een stageplaats of baan in de gehandicaptenzorg. Deze opleiding is de afgelopen jaren aanzienlijk meer gegroeid dan andere zorgopleidingen. Daarmee heeft het een grote bijdrage geleverd aan het opleiden van medewerkers en het voorkomen van personeelstekorten in de zorg. Verder is het aantal leerlingen van de opleiding SPW/SCW gedaald. Een verklaring hiervoor is de vermindering van de vraag in de kinderopvang, jeugdzorg en sociaal cultureel werk.

Aantal studenten hbo-opleidingen

	2008	2009	2010	2011	2012
Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH)	15.316	15.837	16.309	16.401	16.622
Verpleegkunde	11.480	11.723	12.223	12.895	13.782
Pedagogiek (bachelor)	7.438	8.223	8.509	8.714	8.545
Pedagogiek (master)	708	775	815	829	867
Fysiotherapie	7.676	7.912	8.161	8.422	8.529
Logopedie	2.191	2.261	2.294	2.292	2.330
Ergotherapie	1.428	1.552	1.771	1.950	2.020

Van de opleiding SPH vindt ongeveer de helft een baan in de gehandicaptenzorg. Van de opleiding Pedagogiek geldt dat ongeveer 30 procent een baan in de gehandicaptenzorg vindt.